

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Голова Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ В.С. Бакіров

«_____» _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО
ВИПРОБУВАННЯ (ЕКЗАМЕНУ)
З «ОСНОВ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, СУСПІЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ»**

**для вступників на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

(денна форма навчання)

**на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою
спеціальністю / напрямом підготовки**

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки,
Протокол № 7 від 23.01.2019 р.

та кафедри туристичного бізнесу та країнознавства,
Протокол № 5 від 20.12.2018 р.

Затверджено на засідання методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,
Протокол № 6 від 23.01.2019 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,
Протокол № 8 від 24.01.2019 р.

Харків 2019

Програма додаткового фахового вступного випробування (екзамену) з «Основ міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для вступників на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю / напрямом підготовки.

Укладачі: к. ю. н., доц. Новікова Л.В.;
к. і. н., доц. Парфіненко А.Ю.;
д. політ. н., доц. Шамраєва В.М.;
к. політ. н. Панасенко Г.С.;
к. політ. н. Солових Є. М.;
к. т. н., доц. Харченко І.М.

Загальні положення

Програма є основним науково-методичним документом, що регламентує зміст додаткового фахового вступного випробування. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної та практичної підготовки вступників, до виявлення рівня їх знань.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань та практичних навичок вступника.

Вступник повинен:

Знати:

- основні етапи історичного розвитку міжнародних відносин;
- концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики країн;
- зміст найважливіших категорій та понять міжнародних відносин, сутність та специфіку принципів міжнародного порядку;
- основні тенденції розвитку глобальної міжнародної системи;
- основні наукові школи та напрями теорії міжнародних відносин;
- основи міжнародного права;
- основні поняття міжнародних інформаційних відносин, сутність концепцій та моделей міжнародного співробітництва в галузі інформації і комунікації;
- роль та функції міжнародних організацій у формуванні і реалізації концепції інформаційного суспільства як чинника міжнародного розвитку;
- практику реалізації міжнародної інформаційної політики на глобальному, регіональному та національному рівнях;
- концептуальні засади інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах;
- ключові особливості вербальних та невербальних засобів комунікації, основних характеристик міжособистісної, групової, масової, міжкультурної комунікації;
- історію, демографію, економіку, політичний устрій країн світу;
- зміст основних понять міжнародних інформаційних відносин, сутність концепцій та моделей міжнародного співробітництва в галузі інформації і комунікації;
- практику реалізації міжнародної інформаційної політики на глобальному, регіональному та національному рівнях;
- місце та роль теорії масової комунікації в системі наукових знань;
- структуру та основні моделі комунікації, класифікацію комунікації за різними критеріями, методи дослідження системи масової комунікації;
- основні методи, прийоми та функції зв'язків з громадськістю в сфері міжнародних відносин;
- основи діяльності прес-служб зовнішньополітичних відомств;

- основи сучасної дипломатії та розвідки;
- основні методи міжнародних комунікацій;
- визначальні засади зовнішньої політики;
- основи геополітики;
- основи процесу формування міжнародної безпеки;
- основні методи та засоби забезпечення міжнародної інформаційної безпеки;
- визначальні засади зовнішньої політики України;
- основи дипломатії у контексті європейської інтеграції України.

Уміти:

- оперувати основними поняттями і категоріями міжнародних відносин;
- аналізувати діяльність міжнародних організацій та практику застосування міжнародних актів у їх діяльності;
- здійснювати аналіз основних видів впливу мас-медіа на аудиторію, застосовувати методи формалізованого аналізу масової інформації;
- здійснювати аналіз різних комунікативних процесів з використанням відповідних моделей, використовувати різні комунікативні засоби для здійснення комунікації.

Завдання до додаткового вступного випробування складається з завдань з дисциплін:

1. Теорія міжнародних відносин.
2. Теорія та практика комунікацій.
3. Міжнародне право.

Форма екзаменаційного завдання – тести: 50 тестових завдань (2 бали за кожну вірну відповідь).

Порядок оцінювання тестів

<i>Кількість вірних відповідей</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>
25 - 50	50 - 100	Зараховано
0 - 24	0 - 49	Не зараховано

ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (ЕКЗАМЕНУ)

Тема 1. Теорія міжнародних відносин.

Основні теоретичні напрями науки в міжнародних відносинах – класична, ідеалістична, марксистська. Класифікація у сучасній теорії міжнародних відносин. Типи та структури міжнародних систем. Сутність та роль держави у сучасних міжнародних відносинах. Методи дослідження міжнародних відносин та зовнішньої політики.

Тема 2. Теорія і практика комунікацій.

Експансія комунікативних технологій. Фактори актуалізації комунікації в сучасному світі (суспільстві). Основні значення поняття «комунікація». Комунікація як життєва потреба, як засіб забезпечення успішності спільної діяльності людей, як засіб презентації і самопрезентації, як засіб формування іміджу, репутації. Вплив сучасних комунікаційних технологій на життєдіяльність індивіда, групи, суспільства. Мобільні комунікації та їхня роль у розвитку суспільства та в житті сучасної людини. Схема та елементи комунікацій. Інформація і комунікація. Джерела інформації та її носії. Комунікаційний процес. Основні функції комунікації. Комунікативна особистість: поняття, характерні риси. Тренди розвитку комунікацій в сучасному суспільстві: глобалізація комунікацій, віртуалізація комунікацій, візуалізація комунікацій. Концепція відкритого суспільства і права людини в глобальному інформаційному просторі. Проблема доступу до інформації: теорія і практика. Інформаційні війни як форма впливу на аудиторію. Блоги як інформаційно-комунікаційне середовище.

Тема 3. Міжнародне право.

Міжнародна система, міжнародні відносини та міжнародне право. Поняття «міжнародне публічне право». Сутність міжнародного права. Функції міжнародного права. Система міжнародного права. Поняття і види джерел в міжнародному праві. Міжнародний договір як джерело міжнародного права. Структура і стадії укладання міжнародних договорів. Міжнародно-правовий звичай. Загальновизнані принципи міжнародного права. Резолюції та рішення міжнародних організацій та конференцій Суб'єкти міжнародного публічного права. Міжнародно-правове визнання та правонаступництво у міжнародному праві. Поняття та види мирних засобів вирішення міжнародних спорів. Поняття території в міжнародному праві. Види територій в міжнародному праві. Державна територія та її правовий режим. Міжнародно-правова відповідальність: поняття, види. ООН: цілі, принципи, структура, характеристика діяльності.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Теорія міжнародних відносин

1. Співвідношення категорій «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «світова політика»
2. Теорія міжнародних відносин у структурі соціально-гуманітарних наук.
3. Методи вивчення міжнародних відносин.
4. Проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки.
5. Зовнішньополітичні концепції у політичній думці Стародавнього світу.
6. Формування та розвиток реалістичних уявлень про міжнародні відносини у політичній думці епохи Відродження та Нового часу.
7. Ліберальна концепція міжнародних відносин.
8. Геополітичні концепції міжнародних відносин.
9. Геополітика в Україні на зламі XX – XXI ст.
10. Політичний ідеалізм в теорії та практиці міжнародних відносин.
11. Політичний реалізм.
12. Місце модернізму у розвитку теорії міжнародних відносин.
13. Неоліберальні концепції міжнародних відносин.
14. Формування школи неолібералізму.
15. Постмодерністські та неомарксистські концепції міжнародних відносин.
16. Теоретичні концепції міжнародної інтеграції.
17. Розвиток теорії міжнародних відносин після закінчення холодної війни.
18. Види та рівні міжнародних відносин.
19. Теоретичні моделі міжнародних систем.
20. Роль недержавних акторів у сучасній системі міжнародних відносин.
21. Основні особливості держави як міжнародного актора.
22. Сутність та типологія міжнародних конфліктів.
23. Особливості міжнародних криз.

Теорія та практика комунікацій

1. Вступ до теорії комунікації.
2. Закони, категорії, функції та методи теорії комунікації.
3. Витоки та основні підходи до теорії комунікації.
4. Типологія комунікацій.
5. Теорії міжкультурної комунікації.
6. Вербальна комунікація як компонент міжкультурної комунікації.
7. Види міжкультурної комунікації.
8. Культурно-мовний код. Мовна особистість.
9. Вербальна комунікація: форми, стилі, контексти. Прояви міжкультурних відмінностей у мові.
10. Ефективність комунікацій і стилі комунікацій. Шляхи подолання перепон в комунікаційному процесі.

Міжнародне право

1. Міжнародне право як особлива система права.
2. Система міжнародного права.
3. Функції міжнародного права.
4. Основні принципи міжнародного права.
5. Поняття, класифікація норм міжнародного права.
6. Джерела міжнародного права.
7. Правовий статус суб'єктів міжнародного права.
8. Категорія основних (первинних) суб'єктів і категорія похідних (вторинних) суб'єктів МП.
9. Визнання: поняття, види і форми.
10. правонаступництво в міжнародному праві: підстави, види, форми.
11. Поняття, види територій у міжнародному праві.
12. Державні кордони. Правовий режим.
13. Міжнародно-правова відповідальність: поняття, види.
14. Договірна правоздатність держав, міжнародних організацій та інших суб'єктів МП.
15. Міжнародні міждержавні організації, поняття, класифікація.
16. Поняття та види мирних засобів вирішення міжнародних спорів.
17. ООН: цілі, принципи, структура, характеристика діяльності.

Список рекомендованої літератури:

1. Башук А.І. Інформаційна політика: Навч. посіб.-Ч.1 / А. І. Башук. - К.: Вид-во ІЖ КНУ ім. Т. Шевченка, 2007. – 90 с.
2. Бебик В. М. Засоби масової інформації посткомуністичної України / В. М. Бебик, О. І. Сидоренко. – К. : Освіта, 1996. – 364 с.
3. Березин В.М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. – М. : Изд-во РИП-холдинг, 2003. – 173 с.
4. Блюмин А.М., Феоктистов Н.А. Мировые информационные ресурсы. - / А.М.Блюмин, Н.А.Феоктистов А.М. – М.: Дашков и Ко, 2010, - 296 с.
5. Боднар І. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах. Навчальний посібник для самостійного вивчення курсу. - Л.: Видавництво Львівської комерційної академії. –2007. – 280 с.
6. Борищполец К.П. Методы политических исследований. - М.: Аспект Пресс, 2005. - 221 с.
7. Браун Дж. Томпсон С. Основы воздействия СМИ. – М.: Изд. дом «Вильямс», 2004. – 432 с.
8. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. – К.: Вища школа, 1981. – 311 с.
9. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожний О.В. Міжнародне право. Основи теорії. Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
10. Гавра Д. П. Основы теории коммуникации : для бакалавров и специалистов: учебное пособие для студентов вузов, обуч. по напр. 030600 "Журналистика" и спец. 030601 "Журналистика" – М. : Питер, 2011. – 284 с.

11. Гондюл В.П. Вступ до спеціальності «Міжнародна інформація»: підручник / В.П. Гондюл, М.М. Рижков, О.М. Андреева. - К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. - 383 с.
12. Городецька О.М. Міжнародна інформація: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. - К., МІЛП, 2001. - 165 с.
13. Гриффин Э. Коммуникация: теории и практики : пер. с англ / Эм Гриффин. – Х. : Гуманитарный центр, 2015. – 688 с.
14. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации : Учебник для вузов / Т. Г. Грушевицкая, В. Д. Попков, А. П. Садохин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 352 с.
15. Дзялошинский И. М. Коммуникационные процессы в обществе: институты и субъекты. Монография / И. М. Дзялошинский. – М. : Издательство АПК и ППРО, 2012. – 592 с.
16. Запорожець О.Ю. Міжнародна інформація. Конспект лекцій. -К.: Центр вільної преси, 2010. - 38 с.
17. Квіт С. Масові комунікації: підручник / Сергій Квіт. – К. : Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. – 206 с.
18. Коноваленко М. Ю. Деловые коммуникации : учебник для студентов вузов, обуч. по экон. напр. и специальностям / М. Ю. Коноваленко, В. А. Коноваленко ; Рос. гос. торгово-экон. ун-т. – М. : Юрайт, 2013. – 468 с.
19. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика.- Київ: ФАДА, ЛТД. – 2001. – 224 с.
20. Кудрявцева С.П., Колос В.В. Міжнародна інформація Навчальний посібник - К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. - 400с.
21. Кузнецов В. Н. Теория коммуникационного общества 3.0: Социол. гуманист. аспект / Журн. Безопасность Евразии, Моск. ин-т стратег. исслед. – М. : Кн. и бизнес, 2015. – 487 с.
22. Ланде Д.В. Елементи комп'ютерної лінгвістики в правовій інформатиці. - / Д.В.Ланде . – Київ : НДПП НАПрВ України, 2014. – 168 с.
23. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. – М.: Издательство БЕК, 1997. – 371 с.
24. Макаренко Є.А. Аналітика, експертиза, прогнозування: Монографія / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін. - К.: Наша культура і наука, 2003. - 614 с.
25. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер. з англ. – Харків: Консум, 2000. – 592 с.
26. Мировая политика и международные отношения : Учебное пособие / Под ред. С.А. Ланцова, В.А. Ачкасова. – СПб: Питер, 2005. – 448 с.
27. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського. – К.: Юринком Інтер, 2006. – 336 с.
28. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки) : Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. – К.: Либідь, 1999. – 558 с.
29. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки) : Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. – К.: Либідь, 1999. – 558 с

30. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 роки) : Підручник / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губернський та ін. – К.: Либідь, 2001. – 621 с.
31. Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Алэн Пелле. Международное публичное право: В 2-х т. / Пер. с фр. – К.: Сфера, 2000-2001.
32. Основы теории коммуникации: Учебник / Под ред. М. А. Василика. – М.: Гардарики, 2006. – 615 с.
33. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. - 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. -К., 2008. - 663с.
34. Системная история международных отношений в двух томах / Под редакцией А.Д. Богатурова. Том второй. События 1945 – 2003 годов. – М.: Культурная революция, 2007. – 720 с.
35. Системная история международных отношений в двух томах / Под редакцией А.Д. Богатурова. Том второй. События 1945 – 2003 годов. – М.: Культурная революция, 2007. – 720 с.
36. Современные международные отношения : Учебник / Под ред. А.В. Торкунова, А.В. Мальгина. – М. : Аспект Пресс, 2013. – 688 с.
37. Талалаев А.Н. Право международных договоров (договоры с участием международных организаций). – М.: Междунар.отношения, 1989. – 272 с.
38. Шамраєва В.М. Європейський Союз: історичні, правові та інституційні основи : підручник / В.М. Шамраєва. – Х. : Вид-во ХАР РІ НАДУ «Магістр», 2014 – 160 с.
39. Шамраєва В.М. Міжнародні відносини та зовнішня політика. Частина І. Історія дипломатії: навчальний посібник / В.М. Шамраєва. – Х.: Фактор, 2012. - 112 с.
40. Шамраєва В.М. Політика європейської інтеграції : підручник / В.М. Шамраєва. – Х. : Вид-во ХАР РІ НАДУ «Магістр», 2012 – 244 с.
41. Шарков Ф. И. Теория коммуникаций (базовый курс): учебник / Шарков Ф. И. – 2-е изд. – М. : «РИП-Холдинг», 2006. – 240 с.
42. Шнайер Б. Секреты и ложь. Безопасность данных в цифровом мире. - / Брюс Шнайер. – СПб.: Питер, 2003, 263 с.
43. Штротмайер Герд. Політика і мас-медіа; пер. з нім. / Штротмайер Герд. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 303 с.
44. Щербаков А. Интернет-аналитика. - /А.Щербаков. – М.: Книжный мир, 2012, 78 с.
45. Эффективная коммуникация: история, теория, практика: Словарь-справочник / Отв. ред. М. И. Панов. – М. : ООО «Агентство «КРПА Олимп», 2005. – 960 с.